

РЕЛІГІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВИЩИЙ ДУХОВНИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТАВРІЙСЬКИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
РО «ВДНЗ «ТХІ»

Борщевич В.Т.

«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи грецької мови Нового завіту»

(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: Бакалавр богослов'я

(назва рівня вищої освіти)

Галузь знань В 8 «Богослов'я»

(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

(шифр та назва спеціальності)

Освітня програма: Освітньо-професійна програма першого рівня вищої освіти бакалавр за спеціальністю В «Богослов'я»

(назва освітньої програми)

Розглянуто та схвалено Методичною комісією РО «ВДНЗ «ТХІ»»
від «29» серпня 2025 р., протокол № 1

2025/2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи грецької мови Нового завіту» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою ТХІ зі В8 «Богослов'я» галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Розробники: Ружина Н.В., доктор філософії.

Рецензенти:

Робоча програма рекомендовано на засіданні кафедри Богослов'я
Протокол від. «26» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри М.М. д-р. богосл. наук Черенков М.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією РО «ВДНЗ «ТХІ»»
Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Гарант програми _____ д-р. істор. наук Борщевич В.Т.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Дані про викладача дисципліни

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Лубинець Юлія Володимирівна
Доктор філософії; богослов'я	
Контактний телефон	
E-mail	liebenutz@gmail.com

2. Анотація дисципліни

Вивчення дисципліни «Грецька мова Нового Завіту» спрямоване на надбання систематичних знань про грецьку мову Нового Завіту та підвести їх до самостійної роботи з оригінальним текстом Нового Завіту

Навчальна дисципліна «Психологія» належить до нормативних дисциплін.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6	Галузь знань 04 Богослов'я	Нормативна	
Загальна кількість годин 180 – д. в. 150 – з. в.	Спеціальність 041 Богослов'я	Рік підготовки	
	Освітня програма Бакалавр богослов'я.	1-й та 2-й	1-й та 2-й
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3 год	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Лекції	
		–	–
		Практичні, семінарські	
		90 год.	24 год.
		Самостійна робота	
90 год.	126 год.		
		Вид контролю: залік, екзамен	

4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – допомогти студентам надбати систематичні знання про грецьку мову Нового Завіту та підвести їх до самостійної роботи з оригінальним текстом Нового Завіту, а також розширити їх загально-лінгвістичний світогляд. Курс прагне подати грецьку мову не тільки як академічну дисципліну, а й як засіб для лідерського служіння

в Церкві.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Грецька мова Нового Завіту» є:

- формування знань про граматичну систему давньогрецької мови (фонетику, морфологію, синтаксис);
- розвиток умінь і навичок застосовувати в практиці теоретичні знання: впізнавати граматичні реалії (форми) в тексті;
- розвиток навичок перекладу Нового Завіту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетенцій):

Інтегральна компетентність	Здатність використовувати отримані знання, уміння й навички для власного особистісного зростання та ефективного лідерського служіння.
Загальні компетенції	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу 2. Здатність до критичного мислення 3. Здатність самостійно працювати з літературними джерелами 4. Розуміння природи наукових знань та меж їх застосування в практиці християнського керівництва
Спеціальні (фахові, предметні) компетенції	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нормативну граматику грецької мови Нового Завіту; - Найбільш продуктивні словотворчі моделі в давньогрецькій мові; - Лексику грецької мови Нового Завіту в об'ємі лексичного мінімуму учбового посібника; - Найважливіші фонетичні закони; - Систему давньогрецької мови в її фонетичному, лексичному та граматичному аспектах; - Теологічну термінологію. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аналізувати давньогрецький текст, враховуючи його структурні, лексичні та стилістичні особливості; - Оперувати такими видами мовної діяльності, як читання і письмо; - Читати новозавітні тексти; - Розуміти богословську термінологію.

Міждисциплінарні зв'язки.

Курс «Грецька мова Нового Завіту» органічно пов'язаний з дисциплінами богословського спрямування. Знання, отримані студентами в рамках даної навчальної дисципліни, в подальшому будуть використані при вивченні таких навчальних

дисциплін: «Новий Завіт», «Систематичне богослов'я», «Герменевтика», «Патристика».

5. Програма навчальної дисципліни «Грецька мова Нового Завіту»

Розділ 1. Вступ. Алфавіт і фонетика.

Тема 1. Вступ. Загальні питання.

Давньогрецька мова як предмет наукового вивчення. Його теоретично-лінгвістичне значення. Загальнокультурне та богословське значення грецької мови. Місце дисципліни в системі духовної освіти. Мета і задачі курсу, вимоги до рівня засвоєння програми.

Індоевропейське походження грецької мови та її місце в індоевропейській родині мов. Граматичні особливості новозавітної грецької мови.

Тема 2. Алфавіт.

Алфавіт. Великі та малі букви. Назви букв. Вживання великої букви.

Тема 3. Фонетика.

Особливості вимови. Еразмова та Рейхлінова системи вимови. Особливості вимови приголосних звуків. Зміни приголосних звуків (асиміляція, дисиміляція, зникнення). Кінцеві звуки слова. Голосні звуки: монофтонги, дифтонги (власні та невластні). Зміни голосних звуків (скорочення, подовження, контракція). Чергування голосних звуків: кількісне, якісне. Взаємодія голосних звуків: гіат і засоби його уникнення(контракція, елізія, красис).

Діакритичні знаки. Придих (важкий, легкий). Довгота і короткість складів. Види наголосу (гострий, тупий, огорнений). Місця надрядкових знаків. Проклітики та енклітики. Правила постановки наголосу: загальні та спеціальні (для дієслів та іменників і прикметників). Правила наголошення енклітик. Розділові знаки.

Розділ 2. Морфологія.

Тема 4. Іменник.

Основні граматичні категорії іменника. Рід. Число. Відмінок. Артикль. Відмінювання артикля. Словникова форма іменника. Поняття про відміну іменників (I-III відміни). Перша відміна іменників. Загальні правила. Іменники жіночого роду

першої відміни, відмінкові закінчення. «Чиста» та «не чиста» альфа. Іменники чоловічого роду I відміни, відмінкові закінчення.

Друга відміна іменників. Загальні правила. Відмінкові закінчення іменників чоловічого та жіночого роду II відміни. Відмінкові закінчення іменників середнього роду II відміни.

Третя відміна іменників. Типи основ третьої відміни. Закінчення третьої відміни. Наголос у третій відміні.

Тема 5. Прикметник.

Основні граматичні категорії прикметника (рід, число, відміна). Словникова форма прикметника. Відміни прикметників. Прикметники першої та другої відмін. Прикметники третьої відміни.

Узгодження прикметників. Застосування прикметника. Субстантивация прикметників.

Ступені порівняння прикметників. «Правильні» ступені порівняння прикметників. «Неправильні» або суплетивні ступені порівняння прикметників. Описовий спосіб творення ступенів порівняння прикметників. Способи вираження порівняння при вищому ступені прикметника.

Тема 6. Числівник.

Кількісні числівники. Порядкові числівники. Числівникові прислівники. Графічне зображення числівників.

Тема 7. Займенник.

Види займенників та їх відмінювання. Вживання займенників. Особові займенники. Вказівні займенники. Присвійні займенники. Взаємний займенник. Зворотні займенники. Відносні та питальні займенники. Неозначені займенники.

Тема 8. Дієслово.

Основні граматичні категорії дієслова. Число. Особа. Час. Головні часи та історичні. Основи дієслова. Спосіб дієслова. Стан дієслова. Неособові дієслівні форми. Поняття про дієвідміну (I та II дієвідміни). Відмінювання дієслів теперішнього часу активного стану дійсного способу. Словникова форма дієслова. Теперішній час дієслова єіці.

Активна та пасивна конструкції речення. Теперішній час медіального і пасивного станів дієслова. Відкладні дієслова. Дієслова з префіксами. Минулий час недоконаного виду активного стану дієслова. Авгмент. Вказівні та підсильні частки.

Минулий час недоконаного виду медіального і пасивного станів. Імперфект дієслова єімі.

Неозначена форма дієслова. Субстантивація інфінітива.

Імператив теперішнього часу дієслова. Майбутній час перший активного і медіального станів. Відкладні дієслова в майбутньому стані. Майбутній час дієслова єімі.

Аорист перший активного та медіального станів.

Аорист другий. Суплетивний аорист. Аорист пасивного стану дійсного способу. Майбутній час пасивного стану.

Основа перфекта. Способи творення перфектних основ. Значення основи перфекта. Співвідношення часу і виду в грецькому дієслові. οἶδα, perfectum indicativ iactivi.

Плюсквамперфект. Значення плюсквамперфекта. Перфект і плюсквамперфект медіо-пасивного стану. Оптатив у грецькій мові. Функції оптатива в незалежних і підрядних реченнях. Правило послідовності способів у грецькій мові.

Тема 9. Дієприкметник.

Дієприкметник теперішнього часу. Предикативне, атрибутивне та субстантивне використання дієприкметників.

Тема 10. Прислівник.

Прислівники, утворені від прикметників. Прислівники, утворені не від прикметників. Ступені порівняння прислівників.

Тема 11. Прийменники і сполучники.

Прийменники і префікси та їх основні значення. Особові прийменники. Сполучники: з'єднувальні, протиставні, розділові, причинові, наслідкові.

Розділ 3. Синтаксис.

Тема 12. Синтаксичний аналіз речення.

Синтаксичний аналіз речення. Просте, ускладнене та складне речення. Непряма мова.

Тема 13. Синтаксис відмінків.

Nominativus в значенні підмета та іменної частини присудка. Nominativus duplex.
Genetivus subjectivus, objectivus, partitivus, possessivus, comparationis, separationis, temporis, auctoris, characteristicus.

Dativus instrumenti, causae, commodi, incommodi, possessivus, auctoris, modi.

Accusativus прямого додатка, duplex, relationis, temporis, extensionis.

Vocativus як відмінок звернення.

Тема 14. Синтаксис дієслова.

Особливості дієслівного керування.

Вживання кон'юнктива в незалежному реченні. Conjunctivus adhortativus, imperativus, prohibitivus, dubitativus.

Синтаксичні звороти accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitivo.

Незалежні синтаксичні звороти genetivus absolutus, accusativus absolutus. Значення participium futuri.

Тема 15. Заперечення у грецькій мові.

Заперечення у грецькій мові. Заперечні частки і прислівники. Заперечний займенник οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν і μηδείς, μηδεμία, μηδέν. Подвійне заперечення οὐμή.

Тема 16. Читання та інтерпретація тексту.

Читання та інтерпретація новозавітних уривків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					усього	У тому числі				
		л	с	пр	Сам роб	Інд завд (за наявн.)		л	с	пр	Сам роб	Інд завд (за наявн.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Вступ. Алфавіт і фонетика												
Тема 1. Вступ. Загальні питання	2	-	-	2	-	-	2	-	-	-	2	-
Тема 2. Алфавіт	3	-	-	2	1	-	3	-	-	1	2	-
Тема 3. Фонетика	3	-	-	2	1	-	3	-	-	1	2	-
Розділ 2. Морфологія												

Тема 4. Іменник	12	-	-	6	6	-	12	-	--	2	10	-
Тема 5. Прикметник	12	-	-	6	6	-	12	-	-	2	10	-
Тема 6. Числівник	10	-	-	6	4	-	10	-	-	2	8	-
Тема 7. Займенник	12	-	-	6	6	-	12	-	-	2	10	-
Тема 8. Дієслово	27	-	-	17	10	-	17	-	-	2	15	-
Тема 9. Дієприкметник	3	-	-	2	1	-	3	-	-	1	2	-
Тема 10. Прислівник	6	-	-	2	4	-	6	-	-	2	4	-
Тема 11. Прийменники і сполучники	12	-	-	6	6	-	12	-	-	2	10	-
Розділ 3. Синтаксис												
Тема 12. Синтаксичний аналіз речення	18	-	-	9	9	-	18	-	-	2	16	-
Тема 13. Синтаксис відмінків	19	-	-	10	9	-	19	-	-	2	17	-
Тема 14. Синтаксис дієслова	18	-	-	8	10	-	8	-	-	1	7	-
Тема 15. Заперечення у грецькій мові	3	-	-	2	1	-	3	-	-	1	2	-
Тема 16. Переклад та інтерпретація тексту	20	-	-	4	16	-	10	-	-	1	9	-
Усього годин	180	-	-	90	90		150	-	-	24	126	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.в.	Кількість годин з.в.
1	Вступ. Загальні питання	2	
2	Алфавіт	2	
3	Фонетика	2	
4	Основні граматичні категорії іменника	2	
5	Артикль. Відмінювання артиклів	2	
6	Відміни іменників	4	
7	Основні граматичні категорії прикметника. Словникова форма прикметника.	2	
8	Відміни прикметників	2	
9	Ступені порівняння прикметників	2	
10	Кількісні числівники	2	
11	Порядкові числівники	2	
12	Числівникові прислівники	2	
13	Види займенників та їх відмінювання. Вживання займенників	2	
14	Особові займенники. Вказівні займенники	2	
15	Присвійні займенники. Взаємний займенник. Зворотні займенники	2	
16	Відносні та питальні займенники. Неозначені займенники	2	

17	Основні граматичні категорії дієслова. Поняття про дієвідміну. Відмінювання дієслів теперішнього часу. Активна та пасивна конструкції речення. Теперішній час медіального і пасивного станів дієслова.	4	
18	Минулий час недоконаного виду активного стану дієслова. Авгмент. Минулий час недоконаного виду медіального і пасивного станів	2	
19	Неозначена форма дієслова. Субстантивація інфінітива. Імператив	2	
20	Майбутній час. Відкладні дієслова в майбутньому стані	2	
21	Аорист у грецькій мові	2	
22	Перфект і плюсквамперфект	2	
23	Оптатив у грецькій мові. Правило послідовності способів у грецькій мові (consecution modorum)	2	
24	Дієприкметник теперішнього часу. Предикативне, атрибутивне та субстантивне використання дієприкметників	2	
25	Прислівники, утворені від прикметників. Прислівники, утворені не від прикметників. Ступені порівняння прислівників	2	
26	Прийменники і префікси та їх основні значення. Особовіприйменники	2	
27	Сполучники: з'єднувальні, протиставні, розділові, причинові, наслідкові	2	
28	Синтаксичний аналіз речення. Просте, ускладнене та складне речення	4	
29	Непряма мова	2	
30	Nominativus в значенні підмета та іменної частини присудка. Nominativus duplex	2	
31	Genetivus subjectivus, objectivus, partitivus, possessivus, comparationis, separationis, temporis, auctoris, characteristicus	2	
32	Dativus instrumenti, causae, commodi, incommodi, possessivus, auctoris, modi	2	
33	Accusativus прямого додатка, duplex, relationis, temporis, extensionis	2	
34	Vocativus як відмінок звернення	2	
35	Особливості дієслівного керування	2	
36	Вживання кон'юнктива в незалежному реченні. Coniunctivus adhortativus, imperativus, prohibitivus, dubitativus	2	
37	Синтаксичні звороти accusativus cum infinitivo,	2	

	nominativus cum infinitive		
38	Незалежні синтаксичні звороти genetivus absolutus, accusativus absolutus. Значення participium futuri	2	
39	Заперечення у грецькій мові. Заперечні частки і прислівники. Заперечний займенник οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν і μηδείς, μηδεμία, μηδέν. Подвійне заперечення οὐμή	2	
40	Читання та інтерпретація новозавітних уривків	6	
	Разом	90	24

6. Самостійна робота

Основними завданнями самостійної роботи студентів є підготовка і виконання поточних навчальних практичних завдань.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.в.	Кількість годин з.в.
1	Алфавіт	2	
2	Фонетика	2	
3	Артикль. Відмінювання артиклів	4	
4	Відміни іменників	2	
5	Відміни прикметників	2	
6	Ступені порівняння прикметників	2	
7	Кількісні числівники	2	
8	Порядкові числівники	2	
9	Числівникові прислівники	2	
10	Особові займенники. Вказівні займенники	2	
11	Присвійні займенники. Взаємний займенник. Зворотні займенники	2	
12	Відносні та питальні займенники. Неозначені займенники	2	
13	Основні граматичні категорії дієслова. Поняття про дієвідміну. Відмінювання дієслів теперішнього часу	2	
14	Основні граматичні категорії дієслова. Поняття про дієвідміну. Відмінювання дієслів теперішнього часу. Активна та пасивна конструкції речення. Теперішній час медіального і пасивного станів дієслова.	2	
15	Неозначена форма дієслова. Субстантивація інфінітива. Імператив	2	
16	Майбутній час. Відкладні дієслова в майбутньому стані	2	
17	Аорист у грецькій мові	4	

18	Перфект і плюсквамперфект	4	
19	Оптатив у грецькій мові. Правило послідовності способів у грецькій мові (consecution modorum)	2	
20	Дієприкметник теперішнього часу. Предикативне, атрибутивне та субстантивне використання дієприкметників	2	
21	Прислівники, утворені від прикметників. Прислівники, утворені не від прикметників. Ступені порівняння прислівників	2	
22	Прийменники і префікси та їх основні значення. Особові прийменники	2	
23	Сполучники: з'єднувальні, протиставні, розділові, причинові, наслідкові	2	
24	Синтаксичний аналіз речення. Просте, ускладнене та складне речення	6	
25	Непряма мова	2	
26	Nominativus в значенні підмета та іменної частини присудка. Nominativus duplex	2	
27	Genetivus subjectivus, objectivus, partitivus, possessivus, comparationis, separationis, temporis, auctoris, characteristicus	2	
28	Dativus instrumenti, causae, commodi, incommodi, possessivus, auctoris, modi	2	
29	Accusativus прямого додатка, duplex, relationis, temporis, extensionis	2	
30	Vocativus як відмінок звернення	2	
31	Особливості дієслівного керування	2	
32	Вживання кон'юнктива в незалежному реченні. Coniunctivus adhortativus, imperativus, prohibitivus, dubitativus	2	
33	Синтаксичні звороти accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitive	2	
34	Незалежні синтаксичні звороти genetivus absolutus, accusativus absolutus. Значення participium futuri	2	
35	Заперечення у грецькій мові. Заперечні частки і прислівники. Заперечний займенник οὐδεῖς, οὐδεμία, οὐδέν і μηδεῖς, μηδεμία, μηδέν. Подвійне заперечення οὐμή	2	
36	Читання та інтерпретація новозавітних уривків	6	
	Разом	90	126

7. Види контролю і система накопичення балів

	Види контрольного заходу	Кількість	Кількість	Усього
--	--------------------------	-----------	-----------	--------

		контрольн. Заходів	балів за 1 захід	балів
1	Перевірка готовності до практичного заняття	40	0-1	0-40
2	Виконання самостійної роботи	36	0-1	0-36
3	Читання, аналіз та інтерпретація новозавітних уривків на екзамені	1	24	24
	Разом			100

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою / National grade		Мін. бал / Min. marks	Макс. бал/ Max. marks	Шкала ЄКТС / ECTS grade
недиференційована шкала / undifferentiated grade	диференційована шкала / differentiated grade			
Зараховано / Passed	Відмінно /Excellent	90	100	A
	Добре / Good	82	89	B
		74	81	C
		64	73	D
	Задовільно / Satisfactory	60	63	E
Не зараховано / Fail	Незадовільно / Fail	35	59	Fx
		0	34	F

9. Зміст практичних занять.

Практичні заняття 6-7. Тема: Відміни іменників

Зміст роботи.

1. Вивчення загальних правил відміни іменників (I-III відміни).
2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 8, 9, 10.

Практичне заняття 8. Тема: Основні граматичні категорії прикметника.

Словникова форма прикметника.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о грецьких прикметниках.

2. Виконання вправ на впізнавання прикметників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 4.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 9. Тема: Відміни прикметників.

Зміст роботи.

1. Вивчення прикметників першої, другої та третьої відмін.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 3, 8, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 10. Тема: Кількісні числівники.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о кількісних числівниках.

2. Виконання вправ на впізнавання кількісних числівників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 3, 4, 8, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 11. Тема: Порядкові числівники.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о порядкових числівниках.

2. Виконання вправ на впізнавання порядкових числівників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 3, 8, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 12. Тема: Числівникові прислівники.

Зміст роботи.

1. Вивчення числівникових прислівників.
2. Вивчення графічного зображення числівників.
3. Виконання вправ на впізнавання числівникових прислівників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 7, 8, 9, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 13. Тема: Види займенників та їх відмінювання.

Вживання займенників.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о грецьких займенниках.
2. Вивчення загальних правил відмінювання та вживання займенників.
3. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 4, 7, 8, 9, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 14. Тема: Особові займенники. Вказівні займенники.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу об особових та вказівних займенниках.
2. Виконання прав на впізнавання особових та вказівних займенників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 7, 8, 9, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 15. Тема: Присвійні займенники. Взаємний займенник.

Зворотні займенники.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о присвійних та зворотних займенниках.
2. Вивчення взаємного займенника.
3. Виконання прав на впізнавання присвійних та зворотних займенників, а також взаємного займенника у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 3,4, 7, 8, 9, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 16. Тема: Відносні та питальні займенники. Неозначені займенники.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о відносних, питальних та неозначених займенниках.

2. Виконання прав на впізнавання відносних, питальних та неозначених займенників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 7, 8, 9, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 17. Тема: Основні граматичні категорії дієслова.

Поняття про дієвідміну. Відмінювання дієслів теперішнього часу.

Зміст роботи.

Частина I:

1. Опрацювання матеріалу об основних граматичних категоріях дієслова. Число. Особа. Час. Головні часи та історичні.

2. Опрацювання матеріалу об основах дієслова. Спосіб дієслова. Стан дієслова. Не особові дієслівні форми.

3. Поняття про дієвідміну(I та II дієвідміни). Вивчення правил відмінювання дієслів теперішнього часу активного стану дійсного способу.

4. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Частина II:

1. Словникова форма дієслова. Теперішній час дієслова *є́ї*.

2. Активна та пасивна конструкції речення.

3. Теперішній час медіального і пасивного станів дієслова.

4. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 3,4, 7, 8, 9, 10.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 18. Тема: Минулий час недоконаного виду активного стану дієслова. Авгмент. Минулий час недоконаного виду медіального і пасивного станів.

Зміст роботи.

1. Вивчення минулого часу недоконаного виду активного стану дієслова.
2. Опрацювання матеріалу об авгменті.
3. Вивчення минулого часу недоконаного виду медіального і пасивного станів.
4. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 4, 7, 8, 9.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 19. Тема: Неозначена форма дієслова. Субстантивація інфінітива. Імператив.

Зміст роботи.

1. Вивчення неозначеної форми дієслова та субстантивації інфінітива.
2. Вивчення імператива.
3. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 3, 9, 10.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 20. Тема: Майбутній час. Відкладні дієслова в майбутньому стані.

Зміст роботи.

1. Вивчення майбутнього часу першого активного і медіального станів.

2. Вивчення майбутнього часу пасивного стану.
3. Майбутній час дієслова εἶμι.
4. Опрацювання матеріалу о відкладних дієсловах в майбутньому часі.
5. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 3,4, 7, 9, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 21. Тема: Аорист у грецькій мові.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу об аористі першого активного та медіального станів.
2. Опрацювання матеріалу об аористі другом та суплетивном аористі.
3. Аорист пасивного стану дійсного способу.
4. Виконання прав на впізнавання аориста у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 3, 7, 8, 9.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 22. Тема: Перфект і плюсквамперфект.

Зміст роботи.

1. Вивчення основи перфекта та способів творення перфектних основ. Значення основи перфекта. Perfectum indicativi activi.
2. Співвідношення часу і виду в грецькому дієслові.
3. Опрацювання матеріалу о плюсквамперфекті. Значення плюсквамперфекта. Перфект і плюсквамперфект медіо-пасивного стану.

4. Виконання вправ на впізнавання перфекта і плюсквамперфекта у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 3, 5, 6, 9.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 23. Тема: Оптатив у грецькій мові. Правило послідовності способів у грецькій мові (consecution modorum).

Зміст роботи.

1. Вивчення оптатива у грецькій мові та його функцій в незалежних і підрядних реченнях.

2. Вивчення правила послідовності способів у грецькій мові.

3. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 3, 6, 8, 9.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 24. Тема: Дісприкметник теперішнього часу. Предикативне, атрибутивне та субстантивне невикористання дісприкметників.

Зміст роботи.

1. Вивчення дісприкметника теперішнього часу.

2. Предикативне, атрибутивне та субстантивне використання дісприкметників.

3. Виконання вправ на впізнавання дісприкметників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 3, 4, 7, 8, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 25. Тема: Прислівники, утворені від прикметників.

Прислівники, утворені не від прикметників. Ступені порівняння прислівників.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о прислівниках, утворених від прикметників, та прислівниках, утворених не від прикметників.

2. Вивчення правил творення ступенів порівняння прислівників.

3. Виконання вправ на впізнавання прислівників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 2, 7, 8, 10.

Джерела: 1,2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 26. Тема: Прийменники і префікси та їх основні значення.

Особові прийменники.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о прийменниках і префіксах та їх основних значеннях.

2. Вивчення особових прийменників.

3. Виконання вправ на впізнавання прийменників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 3, 4, 7, 8, 9.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 27. Тема: Сполучники: з'єднувальні, протиставні, розділові, причинові, наслідкові.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о з'єднувальних, протиставних, розділових, причинових та наслідкових сполучниках.

2. Виконання вправ на впізнавання сполучників у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 7, 8, 10.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 28. Тема: Синтаксичний аналіз речення. Просте, ускладнене та складне речення.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о синтаксичном аналізі речення. Просте, ускладнене та складне речення.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 6, 7, 8, 9, 10.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 29. Тема: Непряма мова.

Зміст роботи.

1. Вивчення правил оформлення непрямої мови.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 6, 7, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 30. Тема: Nominativus в значенні підмета та іменної частини присудка. Nominativus duplex.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о Nominativus в значенні підмета та іменної частини присудка. Nominativus duplex.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 4, 6, 7, 8, 9, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 31. Тема: Genetivus subjectivus, objectivus, partitivus, possessivus, comparationis, separationis, temporis, auctoris, characteristicus.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о Genetivus subjectivus, objectivus, partitivus, possessivus, comparationis, separationis, temporis, auctoris, characteristicus.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 6, 7, 9, 10.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 32. Тема: Genetivus subjectivus, objectivus, partitivus, possessivus, comparationis, separationis, temporis, auctoris, characteristicus.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о Genetivus subjectivus, objectivus, partitivus, possessivus, comparationis, separationis, temporis, auctoris, characteristicus.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 4, 7, 8, 9.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 33. Тема: Accusativus прямого додатка, duplex, relationis, temporis, extensionis.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу об Accusativus прямого додатка, duplex, relationis, temporis, extensionis.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 4, 7, 9, 10.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 34. Тема: Vocativus як відмінок звернення.

Зміст роботи.

1. Вивчення Vocativus як відмінка звернення.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 7, 8, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 35. Тема: Особливості дієслівного керування.

Зміст роботи.

1. Вивчення правил дієслівного керування.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 4, 8, 9.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 36. Тема: Вживання кон'юнктива в незалежному реченні.

Conjunctivus, adhortativus, imperativus, prohibitivus, dubitativus.

Зміст роботи.

1. Вивчення правил вживання кон'юнктива в незалежному реченні.
Conjunctivus adhortativus, imperativus, prohibitivus, dubitativus.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 4, 7, 8, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 37. Тема: Синтаксичні звороти accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitive.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о синтаксичних зворотах accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitive.

2. Виконання вправ на впізнавання синтаксичних зворотів accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitive у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3

Додаткова: 1, 4, 9, 10.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 38. Тема: Незалежні синтаксичні звороти *genetivus absolutus*, *accusativus absolutus*. Значення *participium futuri*.

Зміст роботи.

1. Незалежні синтаксичні звороти *genetivus absolutus*, *accusativus absolutus*. Значення *participium futuri*.

2. Виконання вправ на впізнавання незалежних синтаксичних зворотів *genetivus absolutus*, *accusativus absolutus* та *participium futuri* у новозавітному тексті.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 4, 7, 8, 9.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 39. Тема: Заперечення у грецькій мові. Заперечні частки і прислівники. Заперечний займенник *οὐδείς*, *οὐδεμία*, *οὐδέν* і *μηδείς*, *μηδεμία*, *μηδέν*. Подвійне заперечення *οὐμή*.

Зміст роботи.

1. Опрацювання матеріалу о запереченні у грецькій мові. Заперечні частки і прислівники. Заперечний займенник *οὐδείς*, *οὐδεμία*, *οὐδέν* і *μηδείς*, *μηδεμία*, *μηδέν*. Подвійне заперечення *οὐμή*.

2. Виконання вправ для закріплення матеріалу.

Самостійна робота: виконання вправ дома для закріплення матеріалу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 4, 7, 8, 10.

Джерела: 1.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

Практична робота 40. Тема: Читання та інтерпретація новозавітних уривків.

Зміст роботи.

1. Читання першої глави Першого Послання апостола Івана. Лексичний, граматичний та синтаксичний аналіз уривка. Інтерпретація уривка.
2. Читання другої глави Першого Послання апостола Івана. Лексичний, граматичний та синтаксичний аналіз уривка. Інтерпретація уривка.
3. Читання першої глави Євангелія від Марка. Лексичний, граматичний та синтаксичний аналіз уривка. Інтерпретація уривка.

Самостійна робота: читання, аналіз та інтерпретація третьої та четвертої глав Першого Послання апостола Івана.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10.

Джерела: 1, 2.

Інформаційні ресурси: 1,2,3.

10. Рекомендована література

Основна

1. Звонська-Денисюк Л.Л. Давньогрецька мова. – Київ: Томіріс, 1997.
2. Маунс, Уильям Д. Основы библейского греческого языка. – СПб: Библия для всех, 2011.
3. Мейчен, Дж. Грешем. Учебник греческого языка Нового Завета. – М.: Российское Библейское Общество, 1994.

Додаткова

1. Вейсман А.Д. Греческо-русский словарь. – Москва, 1991. – 1371 с.
2. Головач У. Шепель Г. Грецька мова Койне елліністично-римського періоду. Частина 1. – Львів, 2008. – 220 с.
3. Грамматика древнегреческого языка / пер. с нем. В.П. Казаскене. – СПб., 1994.
4. Греческо-русский словарь Нового Завета (перевод краткого греческо-английского словаря Нового Завета Б. М. Ньюмана). – Москва, 1997.

5. Древнегреческий язык / сост. Н.К. Малинаускене, иером. Дионисий (Шленов), иером. Тихон (Зимин). Ч. 1: Начальный курс. М.: ГЛК Ю.А. Шичалина, 2002. – 206 с.
6. Древнегреческий язык / сост. Н.К. Малинаускене, иером. Дионисий (Шленов), иером. Тихон (Зимин). Ч. 2: Начальный курс. М.: ГЛК, 2003.
7. Книга для чтения по древнегреческому языку. 2-е изд., испр. и дополненное (с грамматическим справочником). М.: ГЛК, 1999.
8. Козаржевский А.Ч. Учебник древнегреческого языка. 3-е изд., испр. и дополненное хрестоматией, включающей в себя ветхозаветные и новозаветные, святоотеческие и богослужебные тексты. М.: ГЛК, 1998. – 336 с.
9. Нелюбов Б. А. Методическое пособие по греческому языку. М., 1996. – 83 с.
10. Янзина Э.В. Учебник древнегреческого языка. М.: Р.Валент, 2014.
11. Bardski K. Ἡ κοινὴ διάλεκτος. Podręcznik nauk języka greckiego Nowego Testamentu. – Warszawa, 1999.
12. Wallage D. B. Greek Grammar beyond the Basics. An Exegetical Syntax of the New Testament. – Michigan, 1996.
13. Whittaker M. New Testament Greek Grammar. An introduction. – SCM Press Ltd., 1969.

Джерела

1. Новий Завіт (грецькою мовою).
2. *Reading Greek (Text)*. – Cambridge University Press, 1979.

Інформаційні ресурси

<http://www.superbook.org/UBS/>

<http://www.bible.in.ua/underl/>

<http://www.magister.msk.ru/library/bible/greek/greek.htm>

11. Залік та екзамен.

Залік: студентам будуть запропоновані речення з новозавітного тексту, в яких вони повинні впізнати вивчені частини мовлення та зробити їх аналіз.

Екзамен: Кожному студенту буде запропонований уривок з п'ятої глави Першого Послання апостола Івана для читання, лексичного, граматичного, синтаксичного

аналізу та інтерпретації.